

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Δ.Α. Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»

Μονάδα Α2: Αξιολόγηση και Επιλογή Πράξεων

Ταχ. Δ/ση : Μητροπόλεως 45

Ταχ. Κώδικας : 10556

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» ΕΣΠΑ 2021-2027»

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Έχοντας υπόψη

1. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα», που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.04.2005), και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 119 παρ.22 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).
2. Το ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει.
3. Το ν. 4622/2019 (ΦΕΚ/Α/133/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
4. Το π.δ. 76/2023 (Α'129) «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του Κόμματος της «Νέας Δημοκρατίας» (Ν.Δ.), ως Πρωθυπουργού».
5. Το π.δ. 77/2023 (Α'130) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
2021-2027

6. Το π.δ. 79/2023 (Α'131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
7. Το π.δ. 82/2023 (Α' 139) «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού -Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α'130) - Μεταβατικές διατάξεις»
8. Την υπό στοιχεία Υ12/07.07.2023 (Β'4403) Απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση».
9. Τις διατάξεις του ν. 4872/2021 (Α' 247) «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων απολιγνιτοποίησης και άλλες επείγουσες διατάξεις», όπως αυτός ισχύει.
10. Την υπ' αριθ. 4434/18-1-2022 (Υ.Ο.Δ.Δ.' 20) Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το διορισμό Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.
11. Την υπ' αριθ. 653/2024 υπουργική απόφαση (Β' 462) « Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και αντικατάσταση των υπουργικών αποφάσεων υπ' αρ. 45903/ 04.05.2022 (Β' 2303) και υπ' αρ. 25544/21.03.2023 (Β' 1957).
12. Την υπ' αριθ. 52552/20-05-2022 ΥΑ με θέμα «Τοποθέτηση Προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ 2021-2027» (ΑΔΑ: 93ΜΟ46ΜΤΛΡ-ΤΟΣ).
13. Την υπό τα στοιχεία C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
14. Την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής, CCI 2021EL16JTPR001/16.6.2022, για την έγκριση του προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» για στήριξη από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στην Ελλάδα.
15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 (ΟJ L 231 30.6.2021) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1056/2021(ΟJ L 231 30.6.2021) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 (ΕΕ L 187 της 26.6.2014) της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ, όπως ισχύει.

18. Τον Καν.(ΕΕ) 2023/2831 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ EL L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας
19. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής (2021/C 373/01): Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027.
20. Το Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
21. Το Ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
22. Τον προγραμματισμό έκδοσης προσκλήσεων σύμφωνα με το από 27.07.2023 επικαιροποιημένο έντυπο Ε.Ι.1_1 του Συστήματος Διαχείρισης & Ελέγχου 2021-2027.
23. Την υπ' αριθ. 114274/28-11-2022 (Β' 6131) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022 – Α' 61)».
24. Την υπ' αριθ. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
25. Την υπ' αριθ. 110565/17-11-2022 (Β' 5958) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)».
26. Το με αρ. πρωτ.115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
27. Το με αρ. πρωτ. 92415/ΕΥΚΕ 6282/28-8-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες και Παρότρυνση τήρησης διαδικασιών προς φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών Ενισχύσεων».
28. Την Κ.Υ.Α. 5483/20-01-2023 «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ Β' 390).
29. Το με αρ. πρωτ. 8093/27-1-2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης «Αποστολή 3ης τεχνικής οδηγίας σχετικά με τη συμμόρφωση των δράσεων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 με την Αρχή «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Do No Significant Harm-DNSH)».
30. Τη με Α.Π. 72013/7-8-2023 (ΑΔΑ:6Ι5ΘΗ-ΙΝΜ) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας

(ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» και ανάθεση καθηκόντων διαχείριση Πράξεων κρατικών ενισχύσεων».

31. Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.
32. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
33. Το υπ' αρ. πρωτ. Α/0010/19-1-2024 έγγραφο του Διοικητή της ΕΥΔΑΜ με θέμα: «Έγκριση τεύχους εξειδίκευσης 22.1».
34. Την υπ' αριθ. πρωτ. Α/0018/5-2-2024 Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» για την έγκριση, μέσω της 5ης Γραπτής Διαδικασίας της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής των δράσεων των τευχών εξειδίκευσης 19.1, 20.1, 21.1 και 22.1.
35. Το από 30-1-2024 μην. ηλ. ταχυδρομείου της Ε.Υ.Δ. ΔΑΜ ΕΣΠΑ 2021-2027 με Θέμα «Προσκλήσεις ΓΑΚ ΔΑΜ - διατύπωση γνώμης »
36. Το με αριθμ. πρωτ. 2441/08-2-2024 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Διατύπωση Γνώμης για τα τέσσερα σχέδια των Προσλήσεων για: α. Υφιστάμενες ΜΜΕ, β. Νέες και υπό σύσταση ΜΜΕ, γ. Υφιστάμενες Μεγάλες και δ. Νέες και υπό σύσταση Μεγάλες επιχειρήσεις του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» ΕΣΠΑ 2021-2027.
37. Την με αρ. πρωτ. Α/0029/15-2-2024 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης με Θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΑΔΑ: 98ΝΜΗ-ΙΦΤ)
38. Την με αρ. πρωτ. Α/5163/14-3-2024 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης για την πρώτη (1η) τροποποίηση της Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» ΕΣΠΑ 2021-2027. (ΑΔΑ: ΨΛ8ΠΗ-ΒΚΦ)
39. Την με αρ. πρωτ. 61801/29-4-2024 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης για τη δεύτερη (2η) τροποποίηση της Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» ΕΣΠΑ 2021-2027. (ΑΔΑ: ΨΗΣΑΗ-ΕΨ5)
40. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την έγκριση του συνημμένου αρχείου των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» ΕΣΠΑ 2021-2027», για την αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης και των Παραρτημάτων αυτής.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ ΚΑΛΛΙΡΗΣ

Συνημμένα:

- Αρχείο συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ-ΧΕ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Διοικητή ΕΥΔΑΜ
- Γραφείο Προϊσταμένου ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ
- Μονάδες Α1, Α2, Β1

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Για τη Δράση «**Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης**» του Προγράμματος «**Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση**» ΕΣΠΑ 2021-2027.

1. **Ερώτηση:** Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υπάρχει υποχρέωση υποβολής εγγράφου αδειοδότησης;

Απάντηση:

Η υποχρέωση αδειοδοτικού εγγράφου αφορά σε έναν από τους ΚΑΔ που διαθέτει η επιχείρηση, εφόσον υπάρχει σχετική απαίτηση. Σε περίπτωση που επιχείρηση διαθέτει ΚΑΔ για τους οποίους απαιτείται έγγραφο αδειοδότησης και ΚΑΔ για τους οποίους δεν απαιτείται, θα πρέπει να υποβάλλει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένα αδειοδοτικό έγγραφο.

2. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση με 2 εταίρους προτίθεται να υποβάλει αίτηση επενδυτικού σχεδίου. Δύναται να υποβάλει αίτηση και ως υπό σύσταση επιχείρηση με τους ίδιους εταίρους σε διαφορετικό τόπο υλοποίησης;

Απάντηση:

Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί με την προϋπόθεση να μη συμμετέχει σε παραπάνω από ένα (1) επενδυτικό σχέδιο που να αφορά υπό σύσταση επιχείρηση, ίδιος φορέας επένδυσης (επιχείρηση / μέτοχος / εταίρος / ιδιοκτήτης).

3. **Ερώτηση:** Είναι επιλέξιμες οι επενδύσεις που θα υλοποιηθούν εντός μιας περιοχής (χωρική ενότητα) των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (Ε.Σ.ΔΙ.Μ.) Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης αλλά η μητρική εταιρία θα εδρεύει εκτός αυτών των περιοχών.

Για παράδειγμα η εταιρία Α με έδρα Αθήνα και αντικείμενο το Φάρμακο, κατασκευάζει στη Τρίπολη logistics center σαν υποκατάστημα στο κεντρικό ΑΦΜ της.

Απάντηση:

Σύμφωνα με την αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, στο Κεφάλαιο 5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ-ΟΡΟΙ & ΠΡΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, ο υποψήφιος δικαιούχος θα πρέπει:

1. Να δραστηριοποιείται ή να δραστηριοποιηθεί στην ελληνική επικράτεια και να πραγματοποιήσει επένδυση αποκλειστικά σε μία από τις περιοχές (χωρικές ενότητες) των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (Ε.Σ.ΔΙ.Μ.) Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης.
2. Να πληρούται ο χαρακτήρας κινήτρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 6 του Καν. ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ). Οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, μόνο εφόσον η αίτηση χρηματοδότησής υποβάλλεται πριν

από την έναρξη των εργασιών της επένδυσης (όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο 23 του ΓΑΚ) και σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.

3. Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο να έχει χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 49 του Καν. ΕΕ 651/2014.

Ως έναρξη εργασιών θεωρείται το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών.

Συνεπώς, υφιστάμενη επιχείρηση με έδρα εκτός ΕΣΔΙΜ, μπορεί να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης, εφόσον το επενδυτικό σχέδιο αφορά σε υποκατάστημα που θα δημιουργηθεί αποκλειστικά εντός μιας περιοχής των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης και συγκεκριμένα στις ΠΕ Κοζάνης, Φλώρινας, Καστοριάς και Γρεβενών καθώς και στους Δήμους Μεγαλόπολης, Τριπόλεως, Γορτυνίας και Οιχαλίας.

Σε σχέση με το ερώτημα, επισημαίνεται ότι, το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να πληροί τον χαρακτήρα κινήτρου και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στην παρ.2 του άρθρου 6 του Καν. ΕΕ 651/2014

4. **Ερώτηση:** Εταιρεία η οποία θέλει να δραστηριοποιηθεί στον ΚΑΔ 55.10.10.03 θα μπορούσε μαζί στο ίδιο επενδυτικό σχέδιο να επιδοτηθεί και για τον ΚΑΔ 11.02.11. όπου και τα δύο θα είναι συγχωνευμένα σε μία ενιαία επένδυση?

Απάντηση:

Σύμφωνα με την πρόσκληση (κεφ. 6) "Επιχειρήσεις οι οποίες θα επιλέξουν ως ΚΑΔ επένδυσης τουλάχιστον έναν εκ των ΚΑΔ του τομέα του τουρισμού, δηλαδή έναν εκ των ΚΑΔ «55.10.10.03 - Υπηρεσίες ξενοδοχείου ύπνου, πολυτελείας και Α' κατηγορίας, με εστιατόριο» ή/και «55.10.10.04 - Υπηρεσίες ξενοδοχείου ύπνου, πολυτελείας και Α' κατηγορίας, χωρίς εστιατόριο», δεν επιτρέπεται – επί ποινή αποκλεισμού από τη Δράση - να δηλώσουν ως ΚΑΔ επένδυσης μη τουριστικό ΚΑΔ και το αντίστροφο."

5. **Ερώτηση:** Σύμφωνα με την Πρόσκληση είναι επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια τα οποία αφορούν σε ξενοδοχεία τα οποία θα πληρούν τις κάτωθι προϋποθέσεις και σύμφωνα με τον Ν. 4276/2014, όπως ισχύει:

• Κατάταξη σε κατηγορία 4**** (τεσσάρων αστερών) και άνω.

Είναι επιλέξιμο επενδυτικό σχέδιο το οποίο αφορά σε εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακής μονάδας 3ων αστερών, με ταυτόχρονη αναβάθμιση σε 4**** ;

Επιπλέον, υπάρχει κάποια ειδική πρόβλεψη σχετικά με την κατάταξη σε αστέρια των ξενοδοχειακών μονάδων που υφίστανται ή αναμένεται να ιδρυθούν εντός παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων;

Απάντηση:

Η τυπική προϋπόθεση για κατάταξη σε κατηγορία 4 αστέρων αφορά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, κατά συνέπεια δύναται κατά την υποβολή της αίτησης η ξενοδοχειακή μονάδα να είναι τριών αστέρων. Για ξενοδοχειακές μονάδες που υφίστανται ή αναμένεται να ιδρυθούν εντός παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων, δεν υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση ή ειδική πρόβλεψη στο πλαίσιο της πρόσκλησης.

6. **Ερώτηση:** Σύμφωνα με την πρόσκληση «Δεν επιτρέπεται η συστέγαση επιχειρήσεων, ώστε να μην είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού ή/ και του λογισμικού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Με τον όρο συστέγαση νοείται η εγκατάσταση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε ίδιο, μη διακριτό χώρο με άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων όπου είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού ή/και του λογισμικού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση, θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης.».

Σε επιχείρηση που θα κάνει αίτημα στο εν λόγω πρόγραμμα και συγκεκριμένα, στην εγκατάσταση της, συστεγάζεται ατομική επιχείρηση του μετόχου του φορέα. Αν αποδείξει ο φορέας ότι η ατομική επιχείρηση έχει διακριτό χώρο μέσα στην εγκατάσταση και δεν θα κάνει χρήση του εξοπλισμού ή και του λογισμικού της ενισχυόμενης επένδυσης, θα υπάρχει περίπτωση αποκλεισμού από την επιδότηση του εν λόγω προγράμματος;

Απάντηση:

Στην περίπτωση που η έδρα ατομικής επιχείρησης βρίσκεται στην ίδια διεύθυνση με την αιτούσα επιχείρηση, θα πρέπει να τεκμηριωθεί επαρκώς ότι δεν υφίσταται συστέγαση. Ο φορέας της επένδυσης θα πρέπει να αποδείξει ότι η ατομική επιχείρηση λειτουργεί σε διακριτό χώρο για τον οποίο διαθέτει μισθωτήριο ή τίτλους ιδιοκτησίας, διαφορετική ηλεκτροδότηση και οποιοδήποτε στοιχείο τεκμηριώνει ότι οι δύο επιχειρήσεις λειτουργούν σε διακριτούς χώρους.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση ή δεν τεκμηριωθεί επαρκώς η μη ύπαρξη συστέγασης, σε οποιοδήποτε στάδιο το έργο δύναται να οδηγηθεί σε απένταξη.

7. **Ερώτηση:** Τυπική προϋπόθεση της δράσης είναι η αύξηση της απασχόλησης κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η οποία είναι ανάλογη της ΔΧ του έργου. Δύναται η πρόσθετη θέση να επιδοτείται από άλλο πρόγραμμα;

Απάντηση:

Η πρόσθετη ΕΜΕ δύναται να επιδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα εφόσον δεν αποτελεί και επιδοτούμενη δαπάνη στο επενδυτικό σχέδιο.

8. **Ερώτηση:** Στο κεφ. 5.1 της πρόσκλησης «Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής» και ειδικότερα στο σημείο α/α 25, αναφέρεται ότι «Ο δυνητικός δικαιούχος

δεσμεύεται ότι θα προχωρήσει στη δημιουργία ελάχιστων νέων θέσεων εξαρτημένης εργασίας (ΕΜΕ), οι οποίες θα είναι πρόσθετες αυτών που διέθετε το τελευταίο 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης». Με τον όρο «τελευταίο 12μηνο» νοείται το προηγούμενο πλήρες ημερολογιακό έτος (δηλαδή το 2023) ή το πραγματικό δωδεκάμηνο (πχ για υποβολή αίτησης τον Μάιο του 2024, το 12μηνο είναι από Μάιο 2023 έως και Απρίλιο 2024);

Απάντηση:

Με τον όρο τελευταίο 12μηνο νοείται το πραγματικό 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, δηλαδή στο παράδειγμα για αίτηση που θα υποβληθεί τον Μάιο του 2024, το τελευταίο 12μηνο υπολογίζεται από τον Μάιο 2023 έως και τον Απρίλιο του 2024.

9. **Ερώτηση:** Στην κατηγορία δαπάνης προσωπικού αναγράφεται ότι «Οι επιχορηγούμενες ετήσιες μονάδες εργασίας (Ε.Μ.Ε.) πρέπει να είναι πρόσθετες (δηλαδή να προσαυξάνουν) ως προς τις Ε.Μ.Ε. της επιχείρησης που διέθετε το τελευταίο 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και δύναται να δημιουργηθούν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης».

Πότε και με ποιόν τρόπο υπολογίζονται οι πρόσθετες θέσεις εργασίας;

Απάντηση:

Το αν οι επιχορηγούμενες θέσεις εργασίας είναι πρόσθετες ή όχι ελέγχεται κατά την υλοποίηση του έργου. Ειδικότερα, ο έλεγχος γίνεται για το διάστημα επιχορήγησης της/των νέων θέσεων εργασίας σε σχέση με το 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Μετά τον υπολογισμό των δύο διαστημάτων (12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης και διάστημα επιχορήγησης της/των νέων θέσεων) και προκειμένου να είναι πρόσθετες οι νέες θέσεις εργασίας πρέπει να ισχύει ο τύπος: ΕΜΕ διαστήματος επιχορήγησης - ΕΜΕ 12μηνου πριν την υποβολή $\geq$ Αιτούμενων προς επιχορήγηση νέων θέσεων εργασίας σε ΕΜΕ.

10. **Ερώτηση:** Επιχείρηση θα υποβάλλει αίτηση στη δράση για την ίδρυση υποκαταστήματος. Οι δαπάνες θα υλοποιηθούν αποκλειστικά στο υποκατάστημα. Έχει συνάψει μισθωτήριο συμβόλαιο βετούς διάρκειας, Απαιτείται, πριν την υποβολή της αίτησης, να γίνει και η φορολογική έναρξη του υποκαταστήματος (να δηλωθεί στο Μητρώο Επιχείρησης στο taxis).

Απάντηση:

Η ύπαρξη μισθωτηρίου ακινήτου για επένδυση σε νέα εγκατάσταση αναιρεί τον χαρακτήρα κινήτρου που προβλέπεται ως τυπική προϋπόθεση στη Δράση, κατά συνέπεια το σχέδιο θα θεωρηθεί μη επιλέξιμο (ανεξαρτήτως αν έχει γίνει έναρξη υποκαταστήματος στη ΔΟΥ). Εξαιρείται μόνο η περίπτωση που στο μισθωτήριο αναφέρεται ρητά ότι θα έχει ισχύ μόνο σε περίπτωση έγκρισης στη Δράση.

Εναλλακτικά μπορεί να υποβληθεί ιδιωτικό συμφωνητικό για την πρόθεση μίσθωσης για το σκοπό της επένδυσης, στην οποία θα αναφέρονται οι όροι αυτής (με αναφορά στο ότι η ισχύς του θα ενεργοποιηθεί μόνο σε περίπτωση έγκρισης στη Δράση).

11. **Ερώτηση:** Δύναται επιχείρηση να επενδύσει σε 2 επιλέξιμους ΚΑΔ με τον έναν να αφορά σε επέκταση και τον δεύτερο σε ίδρυση παραγωγικής μονάδας;

Απάντηση:

Δεν υπάρχει περιορισμός ως προς την επιλογή αποκλειστικά ενός ΚΑΔ και ενός είδους αρχικής επένδυσης, οπότε καταρχάς είναι δυνατή η υποβολή αίτησης σε δύο διακριτούς ΚΑΔ με διαφορετικό είδος αρχικής επένδυσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι τηρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις της Δράσης. Επισημαίνεται ότι στην οικονομοτεχνική μελέτη πρέπει να γίνει ξεχωριστή αναφορά σε κάθε διακριτή επένδυση (ανά ΚΑΔ και είδος αρχικής επένδυσης).

12. **Ερώτηση:** Αναφορικά με την αξιολόγηση, τα οικονομικά στοιχεία θα κριθούν με βάση τη χρήση 2022 ή γίνεται δεκτό να αξιολογηθεί η χρήση 2023 εφόσον έχουν δημοσιευτεί οι οικονομικές καταστάσεις κι έχουν υποβληθεί τα σχετικά έντυπα πριν την υποβολή της αίτησης;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου θα αξιολογηθεί στο πλαίσιο της Ομάδας Κριτηρίων Γ σύμφωνα με τα στοιχεία του έτους 2022, όπως αυτά προκύπτουν από τις επίσημες οικονομικές καταστάσεις.

13. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση που τηρεί απλογραφικά βιβλία εσόδων εξόδων πως θα αξιολογηθεί στα κριτήρια στο πεδίο Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΡΕΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ και ειδικότερα πως θα πάρει βαθμό στα κριτήρια Γ.1 , Γ.2, Γ.4 και Γ.5 εφόσον δεν προκύπτουν οι αριθμοδείκτες από τις εγγραφές στα βιβλία της ;
Η ίδια επιχείρηση έχει μορφή Ο.Ε (με απλογραφικά βιβλία εσόδων εξόδων) και οι εταίροι είναι φυσικά πρόσωπα, διαθέτει στο ταμείο της (από την δραστηριότητά της) το απαιτούμενο ποσό για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής στην δράση. Μπορεί με απόφαση της να κάνει χρήση αυτού του ποσού ή πρέπει πρώτα να διανείμει με μέρισμα στους εταίρους τα ποσά που τους αναλογούν και αυτοί να τα γυρίσουν πίσω αυξάνοντας το ποσό του εταιρικού κεφαλαίο της επιχείρησης ;

Απάντηση:

Σύμφωνα με το Παράρτημα V: ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ, για την τεκμηρίωση των κριτηρίων της ομάδας Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΡΕΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ, τα οικονομικά μεγέθη για φορείς που τηρούν απλογραφικό λογιστικό σύστημα προκύπτουν από τον πίνακα οικονομικών στοιχείων του Παραρτήματος VI με σφραγίδα και υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου και του

λογιστή, για το έτος 2022. Ο ανωτέρω πίνακας οικονομικών αποτελεί δικαιολογητικό υποβολής/ένταξης και θα πρέπει να επισυναφθεί στην αίτηση χρηματοδότησης.

Όσον αφορά την υποβολή στοιχείων για την τεκμηρίωση κάλυψης Διαθέσιμων Κεφαλαίων, οι επιχειρήσεις με απλογραφικό λογιστικό σύστημα δύνανται να τεκμηριώσουν την ύπαρξη των διαθέσιμων κεφαλαίων:

- μέσω τεκμηρίωσης της ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων με νέες εισφορές
- μέσω προέγκρισης εξωτερικής χρηματοδότησης
- μέσω συνδυασμού των ανωτέρω

14. **Ερώτηση:** Για το βαθμολογούμενο κριτήριο κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, απαιτείται σύμφωνα με το σημείο 6.Α.ι.3 του παραρτήματος Ι "Τραπεζικές βεβαιώσεις στις οποίες αναφέρονται τα διαθέσιμα υπόλοιπα των λογαριασμών των φυσικών προσώπων και τα μέσα διαθέσιμα υπόλοιπα του προηγούμενου ημερολογιακού μήνα πριν από το μήνα υποβολής της αίτησης υπαγωγής. Το ποσό που γίνεται αποδεκτό είναι το μικρότερο από τα δύο παραπάνω ". Ποια είναι η ημερομηνία που πρέπει να φέρουν οι βεβαιώσεις για τα διαθέσιμα υπόλοιπα;

Απάντηση:

Η ημερομηνία των βεβαιώσεων για τα διαθέσιμα υπόλοιπα δύναται να είναι από την 1η μέρα του μηνά έως και την προηγούμενη μέρα που υποβάλλεται η αίτηση χρηματοδότησης, πχ για υποβολή αίτησης χρηματοδότησης στις 10/05/2024, η/οι βεβαιώσεις πρέπει να έχουν ημερομηνία από 1 έως και 9/05/2024 για το υπόλοιπο ημέρας. Αντίστοιχα πρέπει να αναφέρεται το μέσο διαθέσιμο υπόλοιπο του ίδιου λογαριασμού για τον προηγούμενο μήνα (Απρίλιο 2024). Σε περίπτωση χρήσης περισσότερων του ενός λογαριασμού, οι βεβαιώσεις θα πρέπει να αναφέρουν όλες την ίδια ημερομηνία διαθέσιμων υπολοίπων ή και αποτίμησης αξιών.

15. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση ΕΠΕ προτίθεται να υποβάλει πρόταση χρηματοδότησης. Στην επιχείρηση συμμετέχει με 70% μία Ανώνυμη Εταιρία και με 30% ένα φυσικό πρόσωπο. Όσον αφορά την τεκμηρίωση απόδειξης διαθεσιμότητας κεφαλαίων για την υλοποίηση της επένδυσης υπάρχουν τα εξής ερωτήματα:

Δύναται η Ανώνυμη Εταιρία να αποδείξει τη διαθεσιμότητα κεφαλαίων για το 50% του συνολικού κόστους της επένδυσης (λαμβάνοντας της μέγιστη βαθμολογία στο υποκριτήριο) ως εταίρος, με την υποβολή τραπεζικού εγγράφου λογαριασμού όψεως της, με υπόλοιπο ημέρας και μέσο υπόλοιπο προηγούμενου μήνα;

Κατά την υλοποίηση του έργου είναι δεσμευτική η ως άνω τεκμηρίωση για την αύξηση κεφαλαίου; Πχ δύναται κατά την ολοκλήρωση του έργου η αύξηση κεφαλαίου να γίνει βάσει της συμμετοχής των δύο εταίρων (Ανώνυμη Εταιρία και φυσικό πρόσωπο) και όχι αποκλειστικά από την Ανώνυμη Εταιρία από την οποία

τεκμηριώθηκε στο 100% η διαθεσιμότητα κεφαλαίων κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης;

Απάντηση:

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι, σημείο 6Aiii για την περίπτωση που οι μέτοχοι/εταίροι του φορέα είναι Νομικά Πρόσωπα για την τεκμηρίωση ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων προέρχεται από νέες εισφορές των μετόχων/εταίρων του, υποβάλλονται:

- Απόφαση Γενικής Συνέλευσης (Γ.Σ.) του μετόχου/εταίρου για συμμετοχή στην τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής του φορέα στο πλαίσιο της υποβολής αίτησης χρηματοδότησης, από τον φορέα της επένδυσης, στη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» στην οποία θα γίνεται αναφορά στον τρόπο χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου (μόνο για επιχειρήσεις που σύμφωνα με το καταστατικό τους έχουν Γενική Συνέλευση)

- Ισολογισμός – αποτελέσματα χρήσης, των μετόχων/εταίρων που είναι νομικά πρόσωπα, της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης για μετόχους/εταίρους που τηρούν βιβλία Γ΄ Κατηγορίας ή για μετόχους/εταίρους που τηρούν βιβλία Β΄ κατηγορίας, καταρτισθείς προς τούτο ισολογισμός της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης από το λογιστή και το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας.

- Οριστικό ισοζύγιο (τουλάχιστον 2θμιας ανάλυσης) της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης των μετόχων/εταίρων που έχουν νομική μορφή.

- Ισοζύγιο (τουλάχιστον 2θμιας ανάλυσης) του προηγούμενου μήνα πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, υπογεγραμμένο από το λογιστή και το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας.

Κατά συνέπεια, η τεκμηρίωση ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων για εταίρο/μέτοχο νομικό πρόσωπο τεκμηριώνεται είτε με βάση τη θετική ρευστότητα της επιχείρησης (εταίρο/μέτοχο) όπως προσδιορίζεται στις οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης (κυκλοφορούν ενεργητικό μείον βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μετά την αφαίρεση του εν λόγω ποσού), είτε με βάση τα ταμειακά διαθέσιμα της επιχείρησης όπως απεικονίζονται στο οριστικό ισοζύγιο (λογ.34, 38), εφόσον το ύψος τους είναι τουλάχιστον ίσο με το ποσό που θα πρέπει να εισφέρει η μέτοχος για την αύξηση κεφαλαίου του φορέα. Δεν απαιτείται η υποβολή τραπεζικής βεβαίωσης του λογαριασμού όψεως της εταιρείας που είναι εταίρος/μέτοχος.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, προκειμένου να τεκμηριωθεί η δυνατότητα κάλυψης της ίδιας συμμετοχής του φορέα στο κόστος του επενδυτικού σχεδίου, κατά το στάδιο της υλοποίησης, εξετάζεται μόνο η ύπαρξη ή μη των απαιτούμενων ποσών (είτε π.χ. μέσω των τραπεζικών βεβαιώσεων που αναφέρουν τα διαθέσιμα υπόλοιπα των λογαριασμών εάν πρόκειται για φυσικά πρόσωπα είτε π.χ. μέσω οικονομικών καταστάσεων της τελευταίας διαχειριστικής χρήσης εάν πρόκειται για νομικά πρόσωπα). Εάν αυτό το δεδομένο υφίσταται ο ΕΦ/ΕΥΔΑΜ μπορεί να προχωρήσει στην αποδοχή της τεκμηρίωσης αυτού του

στοιχείου ελέγχου, ανεξάρτητα εάν η κάλυψη του απαιτούμενου ποσού προκύπτει από τις εισφορές ενός ή πάντως λιγότερων εταίρων (φυσικών ή νομικών προσώπων) που μετέχουν στον φορέα της επένδυσης και που πάντως δεν αντιστοιχεί στην υπάρχουσα μετοχική σύνθεσή του. Εξυπακούεται ότι τα, ως άνω, δηλωθέντα από τον φορέα της επένδυσης θα πρέπει αργότερα να υλοποιηθούν και η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου να συντελεστεί κατ' αυτόν τον τρόπο με την παράλληλη μεταβολή της μετοχικής σύνθεσης της εταιρείας, η οποία θα γνωστοποιηθεί μέσω υποβολής σχετικού αιτήματος τροποποίησης.

16. **Ερώτηση:** Στο εδάφιο 6 του Παραρτήματος Ι «Δικαιολογητικά Υποβολής / Ένταξης» της Πρόσκλησης, αναφέρονται οι δυνατοί/πιθανοί τρόποι κάλυψης της ίδιας συμμετοχής και παρουσιάζονται τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά. Επίσης αναφέρεται ότι η ύπαρξη των επιπλέον της Ιδιωτικής Συμμετοχής διαθέσιμων κεφαλαίων θα πρέπει να τεκμηριώνεται με τα ίδια αντίστοιχα δικαιολογητικά για την τεκμηρίωση της Ιδιωτικής Συμμετοχής. Συνεπώς, ορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία είναι ίδια για την κάλυψη της Ιδιωτικής Συμμετοχής και των επιπλέον της Ιδιωτικής Συμμετοχής κεφαλαίων. Το ερώτημα επικεντρώνεται στο συνδυασμό επιλογών τεκμηρίωσης της διαθεσιμότητας κεφαλαίων που ορίζονται στην Πρόσκληση. Δύναται εταιρεία να χρησιμοποιήσει ως Ιδιωτική Συμμετοχή (Συνολικό Κόστος-Επιχορήγηση), επιστολή προέγκρισης δανείου από τράπεζα (με τις προδιαγραφές που ορίζονται στην Πρόσκληση) και να τεκμηριώσει την ύπαρξη των επιπλέον της Ιδιωτικής Συμμετοχής διαθέσιμων κεφαλαίων με άλλο τρόπο όπως ενδεικτικά την ανάλυση φορολογηθέντων κερδών εις νέον ή η Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου; (εννοείται ότι στο φάκελο υποβολή θα υποβληθούν τα απαραίτητα δικαιολογητικά για το σύνολο των τρόπων τεκμηρίωσης των διαθέσιμων κεφαλαίων που αφορούν τόσο την Ιδιωτική Συμμετοχή όσο και τα επιπλέον κεφάλαια); Σημειώνεται ότι στην υλοποίηση θα συμβασιοποιηθεί το δάνειο το οποίο θα ισούται με την Ιδιωτική Συμμετοχή. Δε θα γίνει ΑΜΚ ούτε ανάλυση κερδών εις νέων δεδομένου ότι αφορούν στην τεκμηρίωση της ύπαρξη των επιπλέον της Ιδιωτικής Συμμετοχής διαθέσιμων κεφαλαίων.

Απάντηση:

Είναι δυνατός ο συνδυασμός πρόθεσης δανείου με τις περιπτώσεις Α για τις νέες και υπό σύσταση και Α Β και για τις υφιστάμενες του σημείου α/α 6, του παραρτήματος Ι των προσκλήσεων για τις ΜΜΕ. Σε αυτή την περίπτωση, το δάνειο θα αποτελέσει μέρος του χρηματοδοτικού σχήματος (ιδία συμμετοχή) και το υπόλοιπο θα ληφθεί υπόψη αποκλειστικά για τη βαθμολόγηση του σχετικού κριτηρίου.

17. **Ερώτηση:** Ο Φορέας της Επένδυσης έχει αποφασίσει για την τεκμηρίωση της κάλυψης διαθέσιμων κεφαλαίων του επενδυτικού σχεδίου που θα υποβάλει να κάνει χρήση την αύξηση κεφαλαίου με νέες εισφορές μετόχων.

1. Σε περίπτωση που ένας από τους μετόχους είναι Νομικό Πρόσωπο και η αύξηση θα προέρχεται από υφιστάμενα διαθέσιμα αυτού, ως υφιστάμενα διαθέσιμα του Νομικού Προσώπου μπορούν να ληφθούν υπόψη τα κέρδη εις νέον όπως θα εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις ή θα ληφθούν υπόψη μόνο τα τραπεζικά διαθέσιμα όπως θα εμφανίζονται στο ισοζύγιο ή και τα δύο μαζί;
2. Είναι αποδεκτό η τεκμηρίωση της κάλυψης των διαθεσίμων κεφαλαίων του επενδυτικού σχεδίου να είναι μόνο από το Νομικό Πρόσωπο ασχέτως συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο του Φορέα της Επένδυσης;

Απάντηση:

Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι, σημείο α/α 6 (Στοιχεία για τεκμηρίωση δυνατότητας κάλυψης Διαθεσίμων Κεφαλαίων) για μετόχους/εταίρους του φορέα που είναι Νομικά Πρόσωπα, η τεκμηρίωση ύπαρξης διαθεσίμων κεφαλαίων δύναται να γίνει είτε με υφιστάμενα διαθέσιμα είτε με νέες εισφορές. Κατά συνέπεια, δύναται να δηλωθεί ως τρόπος τεκμηρίωσης τόσο τυχόν κέρδη εις νέον όπως εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις έτους 2022 του εταίρου/μετόχου νομικού προσώπου όσο και τυχόν ταμειακά διαθέσιμα. Εξετάζονται τα υφιστάμενα διαθέσιμα των μετόχων (νομικών προσώπων) όπως αποτυπώνονται στις Οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμό) της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης και στο αντίστοιχο οριστικό Ισοζύγιο της ίδιας χρήσης και η επάρκεια των διαθεσίμων αυτών σε σχέση με τα κεφάλαια που απαιτούνται για την αύξηση κεφαλαίου του φορέα (στο ποσό που αναλογεί στο μέτοχο – νομικό πρόσωπο) για την κάλυψη των ιδίων κεφαλαίων με νέες εισφορές του χρηματοδοτικού σχήματος της επένδυσης.

Η επάρκεια των διαθεσίμων των μετόχων – νομικών προσώπων, τεκμηριώνεται είτε με βάση τη θετική ρευστότητα της επιχείρησης όπως προσδιορίζεται στις οικονομικές καταστάσεις για το 2022 (κυκλοφορούν ενεργητικό μείον βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μετά την αφαίρεση του εν λόγω ποσού), είτε με βάση τα ταμειακά διαθέσιμα της επιχείρησης όπως απεικονίζονται στο οριστικό ισοζύγιο (λογ.34, 38), εφόσον το ύψος τους είναι τουλάχιστον ίσο με το ποσό που θα πρέπει να εισφέρει η εταιρία/μέτοχος για την αύξηση κεφαλαίου του φορέα.

18. **Ερώτηση:** Στο πλαίσιο κάλυψης ίδιας συμμετοχής, μπορούν να χρησιμοποιηθούν βεβαιώσεις τραπεζών από ξένα τραπεζικά ιδρύματα;

Απάντηση:

Για την απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής γίνονται αποδεκτά όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία λειτουργούν νόμιμα στην χώρα εγκατάστασής τους. Εξαιρούνται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα Ρωσικών και Λευκορωσικών συμφερόντων κατά το πνεύμα των ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ (ΕΕ) αριθ. 833/2014 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 31ης Ιουλίου 2014 & αριθ. 765/2006 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18 ης Μαΐου 2006, καθώς και μεταγενέστερων περιοριστικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Ρωσίας, μεταξύ των οποίων κυρώσεις κατά ατόμων, οικονομικές κυρώσεις και διπλωματικά μέτρα για λόγους που σχετίζονται με την Ουκρανία (Πηγή: Επίσημος Ιστότοπος του Συμβουλίου της Ε.Ε.

και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-overukraine>), που έχουν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των σχετικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από το σύστημα διατραπεζικών συναλλαγών SWIFT.

19. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη μεταποιητική επιχείρηση επιθυμεί να υποβάλλει αίτημα χρηματοδότησης στην Δράση "Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ", με αντικείμενο αρχικής επένδυσης την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης μονάδας. Για την ίδια επιχείρηση και την ίδια εγκατάσταση, έχει εγκριθεί και υλοποιείται επένδυση, ενταγμένη στον Αναπτυξιακό Ν.3908/11, με το ίδιο αντικείμενο αρχικής επένδυσης την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης μονάδας. Το επενδυτικό έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί σε επίπεδο φυσικού και οικονομικού αντικειμένου πριν από την 15/05/24 (ημερομηνία λήξης των υποβολών στην Δράση του προγράμματος ΔΑΜ), ενώ παράλληλα θα έχει πραγματοποιηθεί και η λήψη όλων των απαιτούμενων αδειών (ΠΕΚ για την ολοκλήρωση των κτιριακών και άδεια λειτουργίας για την αδειοδότηση των νέων παραγωγικών μηχανημάτων). Φυσικά η αίτηση χρηματοδότησης στο πρόγραμμα ΔΑΜ, θα αφορά επέκταση της παραγωγικής ικανότητας, με δεδομένο ότι η πρόσθετη παραγωγική ικανότητα υπολογίζεται ως πρόσθετη αυτής που δημιουργήθηκε από την ενταγμένη στον Αναπτυξιακό επένδυση. Εάν δεν έχει υποβληθεί αίτημα τελικού ελέγχου για την ολοκλήρωση της επένδυσης στον Αναπτυξιακό Νόμο, υπάρχει δυνατότητα υποβολής του παραπάνω περιγραφόμενου επενδυτικού σχεδίου στην Δράση "Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ

Απάντηση:

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το επενδυτικό σχέδιο που έχει ενταχθεί και υλοποιείται στον Αναπτυξιακό Νόμο έχει ολοκληρωθεί δεν επηρεάζεται η πλήρωση των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη Δράση. Προτείνεται να γίνει σχετική αναφορά στην οικονομοτεχνική μελέτη και για το είδος της αρχικής επένδυσης που υλοποιήθηκε στη Δράση του Αναπτυξιακού (με αναφορά στα σχετικά έγγραφα τα οποία θα συνυποβληθούν, όπως Οικοδομική Άδεια, νέα άδεια λειτουργίας κλπ) ώστε να είναι σαφής η διάκριση μεταξύ των δύο επενδύσεων σε επίπεδο φυσικού αντικειμένου. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση ενιαίου επενδυτικού έργου ισχύει ότι ορίζεται στο άρθρο 14,παρ 13 του Κ. 651/2014.

20. **Ερώτηση:** Σύμφωνα με την πρόσκληση τα άυλα στοιχεία ενεργητικού, τα οποία ενισχύονται σύμφωνα με το άρθρο 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 «πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή». Πως ερμηνεύεται το συγκεκριμένο εδάφιο; Αφορά μόνο τις συνδεδεμένες/συνεργαζόμενες επιχειρήσεις ή και οποιαδήποτε συμμετοχή

ενός φυσικού/νομικού προσώπου εταίρου/μετόχου της αιτούσας με τον προμηθευτή;

Απάντηση:

Η απόκτηση άυλων στοιχείων ενεργητικού τα οποία ενισχύονται σύμφωνα με το άρθρο 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 , γίνεται από προμηθευτές που δεν έχουν καμία εταιρική/μετοχική σχέση με τον δικαιούχο. Αποκλείονται επίσης προμηθευτές με τους οποίους το φυσικό/νομικό πρόσωπο εταίρου/μετόχου της αιτούσας δεν έχει μεν συμμετοχή στο εταιρικό/μετοχικό κεφάλαιο αλλά εμπλέκονται στη διαχείριση (πχ μέλος ΔΣ, διαχειριστής, νόμιμος εκπρόσωπος κλπ) όπως προκύπτει από τα νομιμοποιητικά έγγραφα του προμηθευτή. Αντίστοιχα, εξαιρούνται και συγγενικές/οικογενειακές σχέσεις μεταξύ δικαιούχου και προμηθευτή.

21. **Ερώτηση:** Μπορεί να επιδοτηθεί η αγορά ακινήτου το οποίο ανήκει σε επιχείρηση που βρίσκεται υπό πτώχευση; Το συγκεκριμένο ακίνητο το διαχειρίζεται πλέον τράπεζα.

Απάντηση:

Σύμφωνα με την αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης δεν είναι επιλέξιμη η αγορά οικοπέδων, γηπέδων, κτηρίων και αγροτεμαχίων.

22. **Ερώτηση:** Η εταιρεία μας, με έδρα την Τρίπολη, αποτελεί ΜΜΕ που δραστηριοποιείται και στους ΚΑΔ 18133001 - 18133002 - 63111100 - 63111300 που αποτελούν επιλέξιμες δραστηριότητες σύμφωνα με την πρόσκληση. Προκειμένου να υποβάλλουμε αίτηση χρηματοδότησης για την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου που αφορά σε δημιουργία νέας εγκατάστασης που περιλαμβάνει:

1. Κατασκευή νέου Κτιρίου και
2. Προμήθεια μηχανολογικού και παραγωγικού εξοπλισμού

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε:

- α) Εάν Ο ΗΜ εξοπλισμός της εγκατάστασης κλιματισμού του υπό κατασκευή κτιρίου συμπεριλαμβάνεται στην κατηγορία δαπανών 02.20 ως μηχανολογικός εξοπλισμός και
- β) Εάν στην ίδια κατηγορία δαπανών 02.20 συμπεριλαμβάνονται ως παραγωγικός εξοπλισμός η προμήθεια SERVER, Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Αποθηκευτικών Μέσων.

Απάντηση:

α) Σε ότι αφορά την δαπάνη για εγκατάσταση κλιματισμού, αυτή θα πρέπει να καταχωρηθεί διακριτά ανάλογα με το αν περιλαμβάνει και κτιριακές παρεμβάσεις ή όχι. Συγκεκριμένα το μέρος της δαπάνης το οποίο αποτελεί ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό (π.χ. αντλία θερμότητας) καταχωρείται στην υποκατηγορία «02.20 - Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Εφόσον η συγκεκριμένη δαπάνη αφορά και σε κτιριακές παρεμβάσεις (π.χ. αεραγωγό), τότε

αυτές θα πρέπει να καταχωρηθούν στην υποκατηγορία «03.13 - Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος».

β) Οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια server, Η/Υ και μέσων αποθήκευσης δεδομένων είναι επιλέξιμες στην υποκατηγορία «02.20 - Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός».

23. **Ερώτηση:** Είναι επιλέξιμη στην κατηγορία των κτιριακών η εγκατάσταση οικίσκων τύπου pre fab για χρήση έδρας/γραφείων της εταιρίας μας; Ο κάθε οικίσκος συναρμολογείται στο οικόπεδο της εγκατάστασης και τα τμήματα του είναι προκατασκευασμένα. (όχι τύπου isobox).

Απάντηση:

Η εγκατάσταση προκατασκευασμένων κτιρίων δύναται να είναι επιλέξιμη υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- τα κτίρια να αποτελούνται από συναρμολογούμενα και αποσυναρμολογούμενα δομικά στοιχεία που τοποθετούνται σε σταθερή βάση και για τα οποία έχουν εκδοθεί όλες οι απαιτούμενες άδειες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία
- τα κτίρια να μην αφορούν σε προσωρινές κατασκευές οι οποίες τοποθετούνται και απομακρύνονται σε λυόμενα μέρη και εξυπηρετούν συγκεκριμένο σκοπό για ένα χρονικό διάστημα.

24. **Ερώτηση:** Στην κατηγορία δαπάνης 02.23 που αφορά σε εξοπλισμό για εγκατάσταση φ/β σταθμών, αναφέρεται ως προϋπόθεση «να αφορούν σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής». Αυτό σημαίνει ότι πρέπει η εγκατάσταση να είναι νέα (να μη προϋπήρχε δηλαδή φ/β εγκατάσταση) και άρα απαγορεύεται η επέκταση υφιστάμενου σταθμού φ/β που ήδη λειτουργεί στην επιχείρηση ή ότι απαγορεύεται η αντικατάσταση του ήδη υπάρχοντος εξοπλισμού (πχ φ/β πάνελ, βάσεις στήριξης κλπ);

Απάντηση:

Ο εκσυγχρονισμός (αναβάθμιση ή ανακαίνιση) μιας υφιστάμενης μονάδας μπορεί να είναι επιλέξιμος για επενδυτική ενίσχυση εάν η επένδυση αφορά σημαντικά τμήματα της μονάδας και παρατείνει την αναμενόμενη διάρκεια ζωής της μονάδας. Αντίθετα, οι εργασίες συντήρησης και η αντικατάσταση μικρών εξαρτημάτων και εξαρτημάτων της εγκατάστασης, τα οποία συνήθως αντικαθίστανται κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης διάρκειας ζωής της εγκατάστασης, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για απαλλασσόμενη κοινοποίησης επενδυτική ενίσχυση. Αντίστοιχα και η επέκταση ενός υφιστάμενου σταθμού δύναται να είναι επιλέξιμη εφόσον πληροί τα ανωτέρω.

25. **Ερώτηση:** Στο νέο αναπτυξιακό νόμο 4887/2022 υπάρχουν «Πρότυπα Κόστη» τόσο για τις επενδύσεις στον Τουρισμό όσο και στη Μεταποίηση. Τα πρότυπα αυτά έχουν εφαρμογή και στις Δράσεις ΕΣΔΙΜ;

Απάντηση:

Τόσο η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων όσο και η επαλήθευση διενεργείται βάσει των υποβληθέντων από το Δικαιούχο στοιχείων ή και βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων. Κατά συνέπεια, δύναται η ΔΑ/ΕΦ να κάνει χρήση μεταξύ άλλων και των αρχείων με τα «Πρότυπα Κόστη» του Αναπτυξιακού Νόμου για τον έλεγχο του εύλογου κόστους.

26. **Ερώτηση:** Στον αριθμοδείκτη Ίδια κεφάλαια/Δανειακά κεφάλαια, πως υπολογίζονται τα Δανειακά κεφάλαια; Από το άθροισμα ποιων στοιχείων – Υποχρεώσεων;

Απάντηση:

Ως Δανειακά Κεφάλαια ορίζεται το σύνολο των Υποχρεώσεων (Μακροπρόθεσμων & Βραχυπρόθεσμων) όπως απεικονίζονται στον σχετικό Ισολογισμό.

27. **Ερώτηση:** Η πρόσθετη παραγωγική ικανότητα της εγκατάστασης ως αποτέλεσμα του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνον εφόσον η υφιστάμενη ικανότητα της εγκατάστασης πριν την υλοποίηση της επένδυσης μπορεί να πιστοποιηθεί από επίσημα στοιχεία τεκμηρίωσης.
Ποια μπορούν να θεωρηθούν ως επίσημα στοιχεία τεκμηρίωσης;

Απάντηση:

Ως επίσημα στοιχεία τεκμηρίωσης τα οποία δηλώνουν την υφιστάμενη ικανότητα της εγκατάστασης, μπορούν να θεωρηθούν όσα στοιχεία μπορούν να εξαχθούν από επίσημα έγγραφα των αρμόδιων φορέων που πιστοποιούν τη δυναμικότητα της υφιστάμενης ομάδας, όπως πχ άδεια λειτουργίας σε ισχύ, γνωστοποίηση λειτουργίας ή οποιοδήποτε επίσημο έγγραφο κρίνεται ότι μπορεί να τεκμηριώσει την υφιστάμενη παραγωγική ικανότητα της μονάδας. Η πρόσθετη παραγωγική ικανότητα θα τεκμηριωθεί στα πλαίσια της οικονομοτεχνικής μελέτης, σύμφωνα με το Παράρτημα II: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ της αναλυτικής πρόσκλησης της Δράσης.

28. **Ερώτηση:** Επιχείρηση η οποία διαθέτει έγκριση εγκατάστασης για ανέγερση βιομηχανίας, δύναται να προσκομιστεί μισθωτήριο ή πρέπει υποχρεωτικά να κατατεθεί προσύμφωνο μίσθωσης ακινήτου, στο οποίο θα γίνεται αναλυτική αναφορά στα στοιχεία του ακινήτου (χωροθεσία, τετραγωνικά, ΑΤΑΚ κλπ). Το ερώτημα γίνεται καθώς για την απόκτηση βαθμολογίας ωριμότητας (περιβαλλοντικά - οικοδομικά κλπ) απαιτούνται μισθωτήρια και όχι προσύμφωνα. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να διευκρινιστεί αν η μίσθωση αγροτεμαχίου ή αγροτεμαχίων αίρει το χαρακτήρα κινήτρου ή αν αυτό θα είναι επιτρεπτό από την πρόσκληση σε περίπτωση αγροτεμαχίων - γηπέδων.

Απάντηση:

Σύμφωνα με το αρ. 6 του Καν. ΕΕ 651/2014: «Θεωρείται ότι οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα».

Σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 2 παρ. 23 του Καν. ΕΕ 651/2014: ««έναρξη των εργασιών»: το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών».

Με βάση τα ανωτέρω αφού η αγοράς γης δεν θεωρείται έναρξη εργασιών αντίστοιχα και η μίσθωση γης δεν θεωρείται έναρξη εργασιών και άρα δεν επηρεάζει τον χαρακτήρα κινήτρου.

29. **Ερώτηση:** Το παράρτημα με τα δικαιολογητικά υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης περιλαμβάνονται τα "Στοιχεία τεκμηρίωσης της διαθεσιμότητας του τόπου εγκατάστασης" το οποίο αποτελεί και βαθμολογούμενο κριτήριο. Σε περίπτωση που η αιτούσα επιχείρηση δεν διαθέτει τίτλο κτίσης ή προσύμφωνο μίσθωσης, δύναται να μην υποβάλει αντίστοιχο δικαιολογητικό, χωρίς φυσικά να λάβει βαθμολογία;

Απάντηση:

Τα στοιχεία τεκμηρίωσης του τόπου εγκατάστασης αποτελούν αμιγώς βαθμολογικό κριτήριο και όχι τυπικό δικαιολογητικό. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση μη υποβολής σχετικών δικαιολογητικών δεν απορρίπτεται η αίτηση, αλλά δε λαμβάνει βαθμολογία στο αντίστοιχο υποκριτήριο.

30. **Ερώτηση:** Ποια είναι τα απαιτούμενα δικαιολογητικά συμμετοχής για την τεκμηρίωση διαθεσιμότητας του τόπου εγκατάστασης σε περίπτωση που η επένδυση αφορά σε νέα εγκατάσταση σε μη ιδιόκτητο χώρο;

Απάντηση:

Για ίδρυση νέας εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο της επιχείρησης επισυνάπτονται προσύμφωνο αγοράς ή μίσθωσης ακινήτου τα οποία θα πρέπει να μην αποτελούν ανάληψη υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση, δηλαδή να αναφέρουν ότι συντάσσονται για την υποβολή της συγκεκριμένης αίτησης χρηματοδότησης και η αγορά ή η μίσθωση θα προχωρήσει μόνο εφόσον η αίτηση εγκριθεί. Εναλλακτικά, γίνονται αποδεκτά και σχετικά προσύμφωνο ή συμφωνητικά μίσθωσης στα οποία θα προβλέπεται ότι θα ισχύουν μόνο σε περίπτωση που η επιχείρηση ενταχθεί στη δράση, ενώ σε περίπτωση μη ένταξης παύει η ισχύς τους. Τα εν λόγω συμφωνητικά δε συνιστούν ανάληψη υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση και είναι αποδεκτά. Στην περίπτωση των προσύμφωνων ή συμφωνητικών μίσθωσης, πρέπει η διάρκεια ισχύος τους να είναι για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών και για ανέγερση/επέκταση κτιρίου, πρέπει να είναι δώδεκα (12) έτη.

31. **Ερώτηση:** Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ που υλοποιούνται στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης» του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή

Μετάβαση» 2021 – 2027, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για το έτος για το οποίο γίνεται ο έλεγχος της «προβληματικής επιχείρησης»

Απάντηση:

Ο έλεγχος της «προβληματικής επιχείρησης» γίνεται βάσει της τελευταίας κλεισμένης χρήσης πριν από το χρόνο απόκτησης του δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης από τη Δράση (απόφαση έγκρισης). Κατά συνέπεια η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική στα πλαίσια της Δράσης γίνεται για το οικονομικό έτος 2023, τόσο σε επίπεδο αιτούσας επιχείρησης όσο και σε επίπεδο ομίλου επιχειρήσεων (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ο έλεγχος γίνεται με βάση τα τέσσερα πρώτα σημεία που αναφέρονται αναλυτικά στο παράρτημα ΙΧ (Ορισμός της Προβληματικής Επιχείρησης) των δύο προσκλήσεων για τις ΜΜΕ. Εξαιρείται το σημείο α/α 5 που αφορά μόνο Μεγάλες επιχειρήσεις.

32. **Ερώτηση:** Στην κατηγορία δαπανών 2 (κωδ. ΟΠΣΚΕ 02.23) «Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)»
- α) η δαπάνη εγκατάστασης net metering είναι επιλέξιμη;
  - β) μπορεί η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια να διοχετεύεται στο δίκτυο και να συμψηφίζεται με την καταναλισκόμενη ή θα πρέπει η παραγόμενη ενέργεια να προορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη των αναγκών της επιχείρησης;
  - γ) είναι υποχρεωτική η προμήθεια συστημάτων αποθήκευσης;

Απάντηση:

Λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα του άρθρου 41 του 651/2014 (ΓΑΚ) και συγκεκριμένα το σημείο «1α. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας βάσει του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνο στον βαθμό που χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποθήκευσης (μη συνδεδεμένα με τον μετρητή), όταν αμφότερα τα στοιχεία αποτελούν συνιστώσες μιας ενιαίας επένδυσης ή όταν η αποθήκευση συνδέεται με υφιστάμενη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η συνιστώσα της αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς της από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση»

- α) Η δαπάνη εγκατάστασης net metering είναι επιλέξιμη.
- β) Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια μπορεί και να διοχετεύεται στο δίκτυο ώστε να συμψηφίζεται με την καταναλισκόμενη ενέργεια (αυτοπαραγωγή μέσω ενεργειακού συμψηφισμού). Η διαχείριση των συστημάτων αποθήκευσης (μπαταρίες) αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της ιδιοκατανάλωσης της παραγόμενης από τον Φ/Β σταθμό ενέργειας. Κατά τη λειτουργία του συστήματος (Φ/Β με μπαταρία) η παραγόμενη από τον Φ/Β σταθμό ενέργεια διοχετεύεται πρωταρχικά στις καταναλώσεις του ωφελούμενου. Τυχόν περίσσεια παραγωγής διοχετεύεται στο σύστημα αποθήκευσης έως την πλήρωση αυτού και μόνο όταν αυτή έχει συντελεστεί, μπορεί η διαθέσιμη ενέργεια του Φ/Β να εγχέεται στο Δίκτυο. Σε περιόδους που η παραγόμενη από τον Φ/Β σταθμό ενέργεια δεν επαρκεί για την κάλυψη των καταναλώσεων του

ωφελούμενου, αυτές καλύπτονται πρωταρχικά με εκφόρτιση του συστήματος αποθήκευσης και δευτερευόντως με απορρόφηση ενέργειας από το Δίκτυο.

γ) Η προμήθεια συστημάτων αποθήκευσης είναι υποχρεωτική και επιλέξιμη μόνο όταν συνδυάζεται με την προμήθεια και εγκατάσταση νέων φωτοβολταϊκών σταθμών, αφορούν αποθήκευση ενέργειας παραγόμενης από αυτούς, το σύστημα αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του, σε ετήσια βάση, από άμεσα συνδεδεμένες εγκαταστάσεις παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποτελούν στοιχεία μίας ενιαίας επένδυσης.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027